

Ministerie van Veiligheid en Justitie
t.a.v. de heer mr. F. Teeven, MPM, staatssecretaris
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Ministerie van Justitie
DBOB/DIV/OAB/AL-OD

Dossier

Datum 01 MAART 2012

Nummer

Ambt.

Datum
28 februari 2012

Contactpersoon

Ons kenmerk

Onderwerp

Conceptwetsvoorstel adolescentenstrafrecht

Bijlage(n)

Doorkiesnummer

Uw kenmerk

Geachte heer Teeven,

Met belangstelling hebben wij kennis genomen van het conceptwetsvoorstel adolescentenstrafrecht. Graag geven wij het door u gevraagde advies.

De kern van het conceptwetsvoorstel betreft het creëren van een afzonderlijke doelgroep van 15 tot 23 jarigen in de strafrechtspleging. Bij een groot deel van deze jongeren is het delict of overlastgevend gedrag gerelateerd aan middelengebruik en vaak is er sprake van achterliggende psychische problematiek. Het is verheugend dat het conceptwetsvoorstel voor deze jongeren maximale flexibiliteit ten aanzien van de meest geschikte aanpak van de adolescenten introduceert. De verslavingsreclassering ziet hier kansen om perspectief te bieden aan jonge mensen die in de fout zijn gegaan maar nog een heel leven voor zich hebben. De nieuwe aanpak zal recidiveverminderend werken.

Een deel van de jongeren wordt momenteel begeleid door de verslavingsreclassering, maar dit aantal staat niet in verhouding tot de werkelijke problematiek van het middelengebruik binnen deze doelgroep. Daarnaast is er een groeiende groep risicojongeren waarbij sprake is overmatig alcoholgebruik, vaak in combinatie met drugs als xtc of cannabis. De SVG voert momenteel een plan uit om haar kennis omtrent de problematiek van middelengebruik, preventie en de systeemaanpak (dat wil zeggen een aanpak waarin gezin, vrienden, school en werk een rol spelen) beter aan te bieden; de jongeren waar het om gaat te vinden en aan te spreken. Dit sluit aan bij de vraag van ketenpartners. Belangrijke bijkomende factor hiervoor betreft het voornemen om het gebruik van alcohol als strafverzwarringsgrond aan te merken.

Om tot een goede uitvoering van het conceptwetsvoorstel te komen dienen onzes inziens een aantal zaken te worden verhelderd of nader uitgewerkt:

Transitie jeugdzorg

Alle uitvoeringsinstellingen moeten er tezamen in slagen tot een goede nieuwe aanpak te komen, waarbij het belang van de jongere voorop staat en niet die van de organisaties op zich. Met andere woorden: het conceptwetsvoorstel moet naar ons idee bijdragen aan de

totstandkoming van een voor risicjongeren eenduidige en effectieve zorg en controle, passend bij de komende transitie van de jeugdzorg. Het verdient aanbeveling om in de memorie van toelichting aan te geven hoe het conceptwetsvoorstel zich tot deze ontwikkeling verhoudt.

Screening, triage en doorgeleiding

Meer dan voorheen wordt de "persoonlijkheid van de dader" van belang bij het bepalen of het volwassenstrafrecht dan wel het jeugdstrafrecht wordt toegepast. De rechter krijgt een motiveringsverplichting en moet ten behoeve hiervan adequaat worden voorgelicht door de reclasseringsorganisaties.

De screening, triage en diagnostiek worden dus van nóg groter belang. Gedragkundig onderzoek en/of een multidisciplinair tot stand gekomen rapportage behoren hier dan ook onderdeel van te zijn, zeker ten aanzien van jongeren met problematisch middelengebruik en/of psychische problematiek. De GGZ/ Verslavingszorg heeft hiertoe deskundigheid in huis, die in samenwerking met de reclasseringsorganisaties kan worden ingezet. Wij zijn van mening dat de memorie van toelichting duidelijker zou moeten aangeven op welke wijze dit essentiële onderdeel van het conceptwetsvoorstel zorgvuldig kan worden uitgevoerd. Een mogelijkheid zou kunnen zijn om in wet of nadere regelgeving op te nemen dat standaard gedragkundig onderzoek wordt gedaan, tenzij er redenen zijn om hiervan af te wijken. Tevens kunnen dan globale eisen t.a.v. de uitvoering hiervan en de uitvoerende organisaties worden opgenomen. Het is vervolgens aan de uitvoeringsorganisaties om dit op adequate wijze in te vullen en uit te voeren.

Indicatiestelling

Verder moet verhelderd worden hoe de indicatiestelling en financiering ten aanzien van de zorg gaat verlopen; deze verloopt nu op verschillende wijze voor 18-minners en 18-plussers. Ook moet verduidelijkt worden hoe deze indicatiestelling verloopt als de rechter anders besluit dan het advies. Dit kan consequenties hebben voor de route van de indicatiestelling. Het is juist voor deze groep van belang dat het hele traject soepel en snel kan verlopen; iedere vertraging of extra overdracht van dossiers vergroot de kans op terugval en recidive. Wellicht kan het Kader Integraal Indiceren (jeugdzorg) hierbij van dienst zijn.

ZSM

Een zeer groot deel van de adolescenten komt via ZSM in een justitieel traject. Graag zien wij toegelicht hoe ZSM zich verhoudt tot de doelgroep adolescenten, die nu immers prioriteit geniet, en op welke wijze ZSM ten aanzien van de adolescenten zou moeten worden ingericht en uitgevoerd. Naar onze mening dienen snelheid en zorgvuldigheid hierbij even zwaar te wegen. Welke sanctiemodaliteiten zijn via ZSM beschikbaar voor deze doelgroep?

Problematisch middelengebruik

In punt 3.6 van de Memorie van toelichting stelt u dat niet voor iedere jongere een maatwerk benadering nodig zal zijn. Dit zijn wij met u eens. Relatief lichte vergrijpen, first offenders; bij velen dooft het delict- of overlastgevend gedrag gewoon uit. Maar maatwerk is wel nodig bij veelplegers, licht verstandelijk beperkte jongeren en jongeren met een psychische of psychiatrische stoornis. Wij adviseren u hieronder ook jongeren met problematisch middelengebruik te vatten. Juist bij adolescenten is aanpak hiervan nodig; enerzijds om schade aan het zich nog ontwikkelende brein te beperken, anderzijds omdat de kans van slagen van goede begeleiding en waar nodig interventies juist bij jongeren nog groot is.

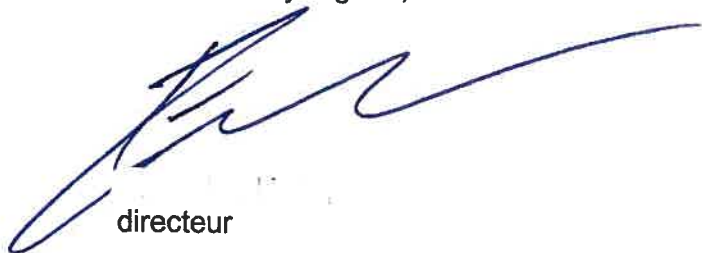
Financiële middelen

De taken van de reclassering worden als gevolg van de voorstellen uitgebreid; zekerheid met betrekking tot de beschikbaarheid van middelen behoort onderdeel te zijn van het flankerend beleid.

Wij adviseren u hierover enige duidelijkheid rond uw voornemens hieromtrent te geven.

Tot slot is het voor de uitvoeringsorganisaties van belang om goed zicht te hebben ten aanzien van de afstemming van de civiele en strafrechtelijke aanpak. Juist bij jonge veelplegers is er vaak sprake van een omvangrijke "systeemproblematiek". Het aantal overdrachten tussen hulpverleners en organisaties moet vooral voor deze jongeren zo beperkt mogelijk worden gehouden. Het concept wetsvoorstel zou hieraan zo optimaal mogelijk moeten bijdragen.

Met vriendelijke groet,

directeur